

Szczepan Czarnecki

Republika Czeska – korekta budżetu państwa na 2022 rok

Z końcem lipca br. rząd Republiki Czeskiej zatwierdził poprawkę do budżetu państwa na 2022 r. Znowelizowany budżet ma finalnie osiągnąć deficyt w wysokości ok. 330 mld CZK, przez co suma deficytu ma być o 50 mld CZK wyższa niż zakładana w budżecie zatwierdzonym przez izbę niższą w marcu br. W stosunku do pierwotnych założeń, nowelizacja zakłada wzrost wydatków państwa o 115,1 mld CZK, co oznaczałoby, że po raz pierwszy przekroczą one 2 bln CZK, przy równoczesnym wzroście przychodów o 65,1 mld CZK. Według Ministerstwa Finansów nieprzewidziane wcześniej wydatki budżetowe odpowiadają przede wszystkim na konieczność zrekompensowania niektórych negatywnych skutków agresji Rosji na Ukrainę, w szczególności wysokiego wskaźnika inflacji, wzrostu cen energii i związanych z tym zagrożeń społeczno-ekonomicznych dla grup o niskich dochodach.

Wzrost deficytu. 27 lipca br. minister finansów Republiki Czeskiej Zbyněk Stanjura (ODS) przedstawił rządowi plan zwiększenia deficytu w tegorocznym budżecie państwa o 50 mld CZK (do 330 mld CZK) w stosunku do budżetu zatwierdzonego w marcu br. Nowelizacja ustawy budżetowej ma stanowić odpowiedź na wyzwania gospodarcze i pozwolić utrzymać aktywność inwestycyjną państwa oraz pomóc obywatelom i firmom dotkniętym wysokimi cenami energii. Minister finansów podkreślił, że nowelizacja jest efektem nieprzewidzianych w pierwotnym projekcie budżetu wydatków spowodowanych agresją militarną Rosji na Ukrainę i w konsekwencji jej wpływem na gospodarkę Republiki Czeskiej. Zatwierdzony w marcu budżet na 2022 r. zakładał dochody w wysokości 1613,2 mld CZK i wydatki w wysokości 1893,2 mld CZK. W przedstawionym projekcie zakłada się wzrost wydatków państwa o 115,1 mld CZK, przy równoczesnym wzroście przychodów o 65 mld CZK.

Sektor energii. Najistotniejszą i najbardziej kosztochłonną pozycją w zmodyfikowanym budżecie stanowi pakiet pomocy w zakresie cen energii, obejmujący w szczególności taryfę oszczędności energetycznej oraz sfinansowanie przez państwo wsparcia dla odnawialnych źródeł energii i centralnego ogrzewania. Według nowych założeń budżetowych na ten cel zostanie przeznaczony aż 16,8 mld CZK. Realizacja taryfy ma zostać oparta na zatwierdzonej przez Senat 27 lipca br. nowelizacji ustawy o prawie energetycznym. Szczegóły taryfy, czyli to, ile będzie wynosił dodatek i komu będzie przysługiwał, rząd ma określić w drodze rozporządzenia w sierpniu br. Taryfa oszczędnościowa, której celem ma być pomoc gospodarstwom domowym w obniżeniu rachunków za energię, niezależnie od zużycia energii w gospodarstwie domowym, ma stanowić kwotę stałą. W konsekwencji, im niższa będzie konsumpcja energetyczna, tym większa jej część zostanie pokryta przez państwo. Rząd chce tym sposobem motywować odbiorców energii do oszczędności energetycznej.

Ponadto w projekcie budżetu uwzględniono środki na zakup gazu ziemnego do państwowych rezerw materiałowych, na co przeznaczono kwotę 8,5 mld CZK. Ze względu na wzrost dopłat do zasobów odnawialnych, o 6,6 mld CZK mają zostać zwiększone wydatki Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Kryzys uchodźczy. W znowelizowanym budżecie uwzględniono także konieczność zarządzania kryzysem uchodźczym, w związku z czym przewidziano dodatkowe 10 mld CZK na takie wydatki, jak: zasiłek humanitarny, solidarny zasiłek dla gospodarstw domowych i pomoc w nagłych wypadkach. Projekt nowelizacji budżetu na ten rok przewiduje również dodatkowe wydatki Ministerstwa Spraw Zagranicznych w wysokości 120 mln CZK z przeznaczeniem na darowizny pieniężne skierowane do instytucji międzynarodowych udzielających wsparcia Ukrainie. Pomoc ta ma dotyczyć m.in. rozminowania terenów, naprawy infrastruktury krytycznej i przygotowania schronienia na zimę dla osób wewnętrznie przesiedlonych. Zwiększone w nowelizacji wydatki dotyczą też sektora zdrowia, w tym kosztów ubezpieczeń zdrowotnych uchodźców z Ukrainy (5,2 mld CZK). Ponadto na 6,71 mld CZK (pierwotnie zakładano 3,51 mld CZK) oszacowano sumę planowanych wydatków na szczepienia przeciwko COVID-19.

Emerytury i dodatki społeczne. Jak wynika z założeń nowego budżetu, Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych wyda w tym roku na emerytury, zasiłki, wsparcie dla osób bezrobotnych, dotacje i zasiłki chorobowe o 28,7 mld CZK więcej niż planowano. Zmodyfikowany budżet obejmuje finansowanie jednorazowego dodatku na każde dziecko do 18 roku życia w wysokości 5 tys. CZK. Całkowity koszt dodatku ma wynieść 8 mld CZK. O 1,1 mld CZK wzrosnąć mają również

ponoszone koszty budżetowe związane ze wzrostem świadczeń z pomocy społecznej, wynikających z podwyższenia minimum socjalnego.

Równocześnie znaczącą część wydatków budżetowych (tj. 7,8 mld CZK) pochłonie kolejna, zwiększająca średnią emeryturę o ok. 700 CZK, nadzwyczajna waloryzacja emerytur. Łącznie, w wyniku trzech tegorocznych waloryzacji, średnia emerytura w Republice Czeskiej wzrośnie w br. o ok. 2500 CZK miesięcznie w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast łączny koszt wszystkich trzech waloryzacji emerytur na obecny rok pochłonie z budżetu 56 mld CZK. Nadzwyczajna waloryzacja dotyczy wszystkich rodzajów emerytur, w tym przyznawanych do końca 2022 r.

Pozostałe sektory. O ok. 3,3 mld CZK ma wzrosnąć także budżet Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Wydatki MSW mają zostać wykorzystane m.in. na zakup radiowozów policyjnych oraz doposażenie straży pożarnej. Zwiększone środki zostaną przeznaczone również na świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego i socjalnego lub pomoc nadzwyczajną w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. Dodatkowe 5 mld CZK zarezerwowano dla Ministerstwa Transportu w ramach Państwowego Funduszu Infrastruktury Transportowej. Kwota ta ma stanowić rekompensatę za utracenie dochodów z podatku drogowego i akcyzowego. 2,8 mld CZK więcej ma otrzymać Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, z przeznaczeniem na tworzenie nowych mieszkań, usuwanie skutków klęsk żywiołowych, odnowę dróg lokalnych i rozwój turystyki.

Wnioski. Wysokość inflacji w Republice Czeskiej przekroczyła już 17% i tym samym wpłynęła na szacunki dochodów, a przede wszystkim wydatków skarbu państwa. Skutki wysokiej inflacji odbijają się negatywnie po stronie wydatkowej budżetu. Po stronie dochodowej zakłada się natomiast wzrost dochodów poprzez wzmocnienie ściągальności podatków VAT, PIT i CIT. O 9 mld CZK zwiększy się również ściągальność składek na ubezpieczenia społeczne, głównie dzięki zatrudnieniu obywateli Ukrainy i utrzymującej się niskiej stopie bezrobocia.

Dotychczasowe plany finansowe rządu Petra Fiali (ODS) zakładały przygotowanie na 2022 r. budżetu z deficytem nie większym niż 300 mld CZK, przez co w pierwszych miesiącach obecnego roku obowiązywało prowizorium budżetowe. Chodziło wówczas o modyfikację propozycji budżetowej poprzedniego rządu premiera Andreja Babiša (ANO).

Wzrost deficytu w budżecie państwa stawia rząd Petra Fiali w trudnym położeniu wobec opozycyjnej partii ANO. Jeszcze na początku roku koalicja rządowa deklarowała wprowadzenie oszczędności budżetowych, zarzucając byłemu premierowi Babišowi rozrzutność, co niewątpliwie zostanie wykorzystane przez niego jako argument przeciwko obecnej władzy. Równocześnie rząd Babiša zakładał na obecny rok deficyt w wysokości 380 mld CZK, przez co budżet ten pozostaje ciągle zrównoważony, szczególnie, że obowiązuje on w niezwykle trudnej sytuacji.